

ettanlands undir øllum krignum, serliga í Danmark.

Longu tann 5. mai talaði landstingsmaðurin Poul Niclasen í danska útvarpinum. Hann segði m.a., at «tað eru so nógvir føroyingar her í landinum, at tað kundi verið fryktandi fyri, at malstreymur krígsbardagans eisini koma at ráma nakrar av teimum og soleiðis hevur tveirri verið. Men sum heild tikið eru føroyingar komir væl yvir vansarnar, og so vítt mær kunnugt liva allir føroyingar væl her í hesum tíðum».

Poul Niclasen nevndi ikki, hvat føroyingum hevði verið fyri, men ið hvussu so er tveir vóru farnir við danska herliðnum í tyska tænastu og vóru farnir á eysturfrontinum.

Bert tveir dagar eftir hesa røðu og mitt í allari gleðini um friðin og at samband aftur var fingið, frættust tey søgarboð, at tyskararnir høvdu dripið ein ung føroying í Næstved á Sjælland.

Hann hevði nakrar fáar tímar frammanundan fjaritað heim til foreldur sínar, at hann, konan og litli sonur teirra Torbjørn heilt skjótt fóru at koma heim til Føroya, men so skuldi ikki verða.

Maðurin var Otto Jacobsen úr Havn, sum var sonur Hans Jacob Jacobsen í Smøruni. Hann hevði búið í Næstved undir krignum, og var ein av oddamonnum í mótstøðurørsluni har.

Tá tyskararnir høvdu givið seg yvir, skuldu teir lata vápnini frá sær, men seinna partin tann 7. mai kom ein vápnadrur týskari inn í handilin, har Otto var staddur, og skjeyt hann til deyðis.

Marius Rubeksen í Havn, sum eisini var staddur í Danmark stríðsárin, skrivaði um Otto, at stórar uppgávur vóru lagdar á herðarnar á hesum unga bálkeiðaranum innan mótstøðurørsluna, og Otto og hansara menn stóðu fyri nøkrum av teimum størstu mótstøðutiltøkum á Næstved-leiðini.

Sunnudagin 18. mai varð

hann jarðaður í kirkjugarðinum í Næstved. Hetta var ein tann vakrasta jarðferðin, sum verið hevði í Næstved, og fleiri túsund fólk vildu vísa hesum falna frælsisstríðsmanni tann seinasta heiðurin.

Nú frættist eisini at ungur maður av føroyskari ætt var fallin í mótstøðustriðnum. Tað var marinarin Erik Koch Michelsen, sum var sonur Jógvan Michelsen úr Havn, ið var prokuristur í felagnum Noma.

Hann var tikin uppí mótstøðubólkin „Holger Danske“ tá flotin var tikin, og var við í fleiri mótstøðutiltøkum. Millum annað stóð Erik, sum var nevndur Mix, fyri tiltakinum móti Burmeister og Wain í januar 1944. Ein mánað seinni var bólkur teirra avdúkaður, men Mix flýddi til Svøríkis.

Har var hann eitt ár, men fór so aftur til Danmarkar, har hann varð tikin í februar 1945 og dæmdur frá lívinum.

Kortini fell hann ikki í fátt, og tá hann skuldi koyrast til avrættingar, royndi hann at flýggja saman við einum vinmanni.

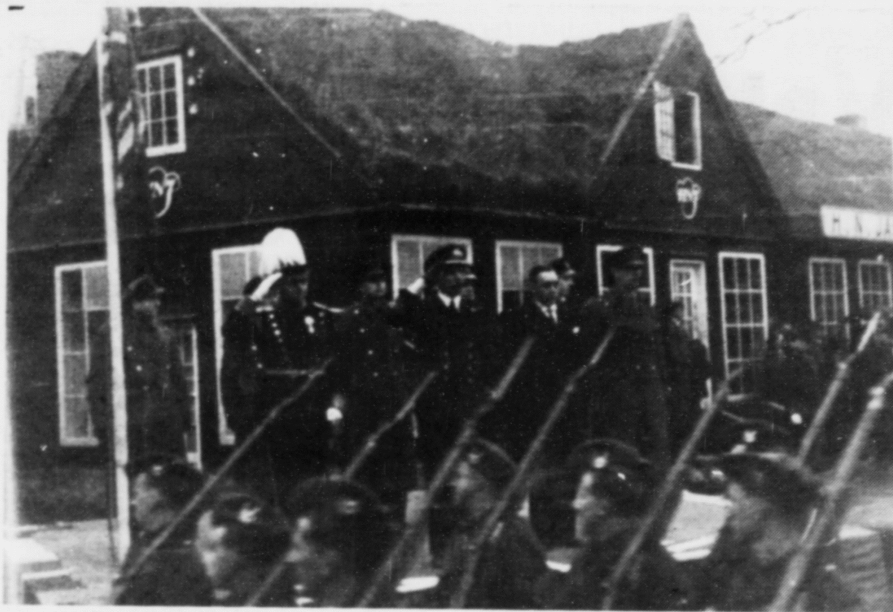
Teir lupu av bilinum, tá hann noyddist at stóða á Vesturbúgv. Vaktarmennirnir skute eftir teimum, og Mix, sum var illa gongdur av einum skaða hann hevði fingið fyrr, var raktur so meint, at hann doyði beinanvegin.

Erik Koch Michelsen var jarðaður úr Holmens Kirke 23. juni 1945, og millum teirra, sum fylgdu honum, vóru nógvir vinmenn úr flotnum og Vedel varaadmiralir.

Skjótt eftir friðin fóru føroysk skip til Danmarkar.

„Mjóvanes“ og „Björgvin“ vóru millum tey fyrstu skipini avstað, og fingi góða móttøku í Keypmannahavn, og gravgangur var eftir at sleppa heim við teimum.

„Björgvin“ var sum fyrsta skipið aftur í Føroyum í juni-mánað, og fekk bestu móttøkuna, sum nakað skip hevði fingið frá havnarfólki. Meir enn 1000 fólk vóru á keiuni og tóku ímóti og

Amtmaður, konslar og yvirmenn heilsa bretska hermonnum, ið ganga framvið

„sungu fyri teimum 15 ferðafólkunum, sum vóru við. Teirra millum vóru Viggo Andreasen, Egil Restorff, Gullach Zachariassen, Vagn Mortensen og Olav Askildsen.

Um mánaðarskiftið juni-juli kom „Mjóvanes“ aftur. Hetta var eitt sunnukvöld, og eins og tá „Björgvin“ kom fóru tíðindini sum eldur um byin og fólk ið tustu út á bryggjuna.

Kokkurin hevði fingið meslingar, so tað gekk ein góð løta til „Mjóvanes“ kundi leggja at bryggju, men tá skipið legði at, fekk tað eitt trifalt hurra frá manna-múgvuni.

Við „Mjóvanesi“ vóru 27 ferðafólk og millum teirra vóru Dánjal Tausen, Eiði, Arni Brattaberg, Vági, Hjalgrim Rein, Gunnar Waagstein, Regin Dahl, Jákup Hansen og Poul Eide, Tórshavn, Øssur Patursson, Kirkjubø og Árni Olsen, Kunoy.

„Fagranes“ kom um sama mundið á Tvøroyri, og

danska skipið „Bussard“, sum Skipafelagið hevði leigað, kom á Havnina við farni og posti og nøkrum fáum ferðafólkum. Teirra millum vóru Salomon Joensen, Erlendur Patursson við soni og Børge Nielsen við soni.

Fleiri onnur skip komu úr Danmark hetta summarið við einstøkum ferðafólkum umboð, men tann fyrsti stóri flutningurin av fólk úr Danmark til Føroya var fyrsti í august við ferðamannaskipinum „Aarhus“. Hetta var ein flutningur, sum staturin og DFDS høvdu fyriskipað. Fleiri hundrad fólk komu aftur á klettarnar við hesum fartinum eftir fimm ára útleigd.

Hjástaddir vóru teir bretska yvirmennirnir saman við amtmaninum Hilbert og føroyskir umboðsmenn vóru Palli Henriksen, býráðsformaður, Kristian Djurhuus, næstformaður lögtingsins og Edw. Mitens, skrivstovustjóri.

„Dagblaðið“ harmaðist um, at bløðini sum vant ikki høvdu fingið at vita av, men nevndi annars, at skansin var nógv umskaptur hesi seinastu árin, „og ikki sæst nógv til tað, sum vit fyrr hildu vera søguligt, men hvat – um 2-300 ár, so verður væl tað, sum er bygt aftrat, eisini søguligt“.

1. august var almenn skilnaðarsamkoma fyri bretska hersetingarvaldinum hildin uppí hjá amtmaninum. Boðin var degurði og samstundis skuldi høvið nýtast til at bjóða fyrsta danska verjuskipinum „Heimdal“ vælkomnum til Føroya.

Fleiri røður vóru hildnar av amtmaninum, Kristiani Djurhuus og ovanstannum fyri bretska hersetingarliðnum.

Allir fagnaðu hvørjum øðrum og takkaðu fyri fimm góð ár.

Sum fráleidd fóru bretska herliðini av landinum hetta

heystið og at endanum vóru bert bretska hermennirnir á loranstøðini á Skúvanesi í Suðuroy eftir.

Í altjóða samráðingum royndi danski uttanríkisráðharrin Christmas Møller at leggja trýst á bretska uttanríkisharran Bevin fyri at fáa hann at taka hermennirnir burtur av Skúvanesi skjótast gjørligt.

Danskararnir høvdu tann spurningin at dragast við, at Sovjetsamveldið hevði hersett Bornholm og teir settu, at tað fór at verða ringt at fáa russararnar av Bornholm, so leingi sum bretar høvdu fólk í Føroyum.

Men bretanir vildu ikki sleppa endanum heilt, og tann seinasti hermaðurin fór ikki úr Føroyum fyrr enn eftir lögtingsvalið í 1946. Tá vóru russararnir langtíðani farnir av Bornholm.

Men teir sameindu høvdu tryggjað sær, at loranstøðin á Skúvanesi helt fram, og at hon kundi vera ein liður í vestureuropiska verjugarðinum í framtíðini. Donsk manning hevði nú yvirtikið hana við Kaj Bang á odda.

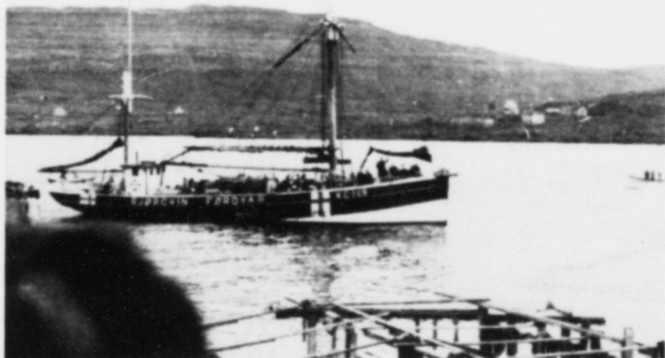
DIKTAFAONIR

Prísir frá kr. 495.-

OLYMPUS
PearlCorder

SMS FOTO & VIDEO

Postboks 1058 - 110 Tórshavn - Tlf. 19820

Fyrsta skipið kemur aftur úr Danmark. „Björgvin“ kemur á Havnina